

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

9. Status veteris testamenti, ut talis non erat iustitiæ & salutis, sed potius peccati & mortis. Paucissimi iusti sub illo testamento, & gratiæ sufficiente muniti. Gratiæ illa sub natura & lege ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

In epist. ad
Galatas.

Lib. 7. de
doct. Christi.
cap. 6.

Lib. de Spir.
lit. c. 15.

Lib. de doct.
Christi. c. 6.

taliter perfrenatur. A quibus omnibus omnes
omnino filij veteris Testamenti tam procul,
quemadmodum demonstratum est, aberrant,
ut Augustinus dicat, eos timore visibilis pœne
fuisse custodites, ne in idola haberentur, qui
nondum poterant ex invisibili fide vivere, ut potè
quæ neque habebant in fide, neque in spe,
neque in dilectione, neque in agnitione, usque
adeo quidem terreni atque animales, ut quam-
vis resurrectionem crederent eadem omni-
no bona in futura vita sperarent, quibus in
presenti fruebantur. Unde factum est ut gra-
tiæ auctorem interfecerint, cum eos à signis
gratiæ, quibus tanquam rebus inhærebant, ad
res significatas transferre niteretur: Ideo qui
talibus signis, ait S. Doctor, pertinaciter inhæserunt
contemnentem ista Dominum, cum iam tempus reve-
lationis eorum venisset, serre non poterant, atque inde
calumnias, quod sabbato curaret, melius sunt Prin-
cipes eorum. Sabbatum autem non minima erat
figura, qua gratia per sanctificationis aucto-
rem danda tegebatur. Nam ut idem observat,
Ad latibulum eius gratia pertinet, quod in decalogo
hoc solum præceptum figurate occultatum est, quod ad
sabbatum pertinet. Videlicet quemadmodum
subnectendo exponit, ut hoc ipso significaretur
tempus tunc fuisse occultanda gratia, quæ novo Testa-
mento fuerat per Christi passionem tanquam scissione
veli revelanda. Propter hunc igitur signi negle-
ctum, & gratiæ per illud significatæ revela-
tionem, principes veteris Testamenti Aucto-
rem gratiæ occiderunt: Populus verò signis illis
tanquam rebus astrictus non credebat Deum esse, vel
à Deo venisse, qui ea sicut à Iudæis observabantur
nollet attendere. Itaque utrique & populus &
Principes liberi arbitrij viribus confisi, ad
faciendam carnalem justitiam suam, datorem
auxiliariæ gratiæ, tanquam non modo mi-
nime necessarium, sed etiam tanquam impor-
tunum medicum repulerunt. Qua de re præ-
clare Aug. tum alibi, tum libro de gratia &

A libero arbitrio: Quotquot ergo adiuncto solo adiu-
torio legis sine adiutorio gratiæ confidentes in virtute
sua, suo Spiritu aguntur, non sunt filij Dei. Tales sunt
de quibus idem dicit Apostolus quod ignorantem Dei in-
stitiam. & suam volentes constitutere iustitia Dei non
sunt subiecti. DE IUDÆIS HOC DIXIT, QUI
DE SE PRÆSUMENTES GRATIAM REPELLE-
BANT, ET IN CHRISTUM PROPTEREA NON
CREDEBANT. Tales erant omnes omnino ve-
teris Testamenti filij, gratiæ proferus ignari;
imò contemptores, quia proprietarum virium,
quibus carnalem justitiam operari poterant,
præsumptores. Nam hoc ipso quo incipiebant
agnoscere gratiam Dei sibi esse necessariam,
& in Christum velut auctorem gratiæ, infir-
mæque naturæ adiutorem ad veram iustitiam
faciendam credere, ad novum Testamentum
pertinebant, quamvis adhuc in veteri vive-
rent. Velamen enim veterum figurarum,
tollebatur ab oculis eorum, Quoniam in Christo
evacuatur; & amor vetus tollebat de cordi-
bus eorum, quibus fiebat ut neglectis figu-
ris ac temporalibus præmijs, ipsa veritate jam
credita & intellecta, & æternitatis amore li-
beri fierent. Quæ omnia quisquis diligenter
& intelligenter attenderit, nihil mirabitur
cur toties tantaque instantia doceat Aug. gratiæ
adiutorij & Spiritum adjuvantem homini-
bus sub lege defuisse, Litteram sine Spiritu
ibi fuisse, & similia, sed potius mirabitur pos-
teros suos, hominibus tam carnalibus, nihil
nisi carnalia desiderantibus, atque capientibus
sine gratiæ fide, sine mediatoris Dei ac homi-
num agnitione viventibus, gratiæ tam obser-
vandi præcepta, quam salutem spiritalem asse-
quendi, tanta liberalitate tribuisse. Nam ubi
fides, & cognitio gratiæ, & mediatoris, & veræ
iustitiæ spiritualis, & finis propter quem exer-
ceri debet, nulla est; profectò gratia custo-
dendi præcepti, nulla est aut esse potest, pro-
ut mox adhuc uberius ex Aug. ostensurum est.

C A P V T N O N V M.

Status veteris Testamenti, ut talis, non erat justitiæ & salutis, sed po-
tius peccati & mortis. Paucissimi iusti sub illo Testamento & gra-
tia sufficiente muniti. Gratia illa sub natura & lege cõtinetur.

SED jam diu submurmurantes mihi au-
dire videor, quod omnes veteris Testa-
menti filios, non solum gratiâ servandi
præcepta legis, sed etiam ipsius gratiæ
& Salvatoris mundi fide destituerim, & in eo
statu collocaverim, ut in universo illo populo
nulla superesset spes salutis, sed omnes tempore
Testamenti veteris, tanquam æterno
damnationis rei ad interitum properarent.

Respondeo filios hæredesque veteris Testa-
menti à Dispensatoribus ac Gestoribus
veteris Testamenti distinguendos esse.
Nam qui propter terrena, ut inquit Augusti-
nus, suscipit legem Dei, ipse est hæres veteris
Testamenti, & filius ejus. Cuiusmodi homi-
nem quis participem illius spiritualis æter-
næque salutis esse dixerit, nisi terrenis de-
siderijs excecatus? Talis est enim non Evan-

A gelica fide & charitate liber, sed carnalium
rerum cupiditate servus. Nec sine causa scri-
ptum est: Ejice ancillam & solum eius. Non enim
erit hæres filius ancillæ cum suo libera. Hoc est, ju-
xta Apostolicam doctrinam, Ejice filios veteris
Testamenti tanquam servos carnalium
desideriorum ab hæreditate cælesti, non enim
erunt divini hæredes patrimonij, cum filijs
liberæ & cælestis Ierusalém, quæ est mater no-
stra. Ut meritò propterea supra dixerit Au-
gustinus de Iudæis & quotquot eis erant si-
miles, quod terrena tantummodo expectantes à
Deo, non admittuntur ad hæreditatem spiritalem
cælestis patrimonij. Quam ob causam instantissi-
mè passim docet eos qui sola lege, tanquam
Testamenti illius adiutorio, contenti, bonis
terrenis sibi promissis inhiantes, benè sibi vi-
vere videbantur, intus in voluntate fuisse
gra-

gravium peccatorum reos. Ex quo numero nec ipsum S. Paulum excludit, quando in lege sine querela convegebat. Cum enim describeret ex Apostolo quales fuissent homines ante gratiam Dei, mortui videlicet delictis & peccatis facientes voluntate carnis & affectionum &c. simul adiecit, *Talis S. Paulus fuit, quando secundum iustitiam que in lege est, sine querela fuisse se dicit, quod ibidem plurimis confirmat.*

Gestor vero aut Dispensator veteris Testamenti est, qui tempore veteris Testamenti vivens, figurativa ejus precepta promissaque non spernit, sed in eis tanquam in signis quibusdam prophetantibus intelligit, diligit atque expectat novum. Hoc est, qui quamvis promissam sibi terrenam felicitatem videat, non tamen propter illam suscipit custoditque legem Dei, sed propter celestem, quam in illa figuratam credit: *Si enim propter illam terrenam colatur Deus, servitus est cultus, pertinens ad filios ancille. Si autem propter ipsum Deum, ut in aeterna via sit Deus amicus in carnis, liberalis est servitus pertinens ad filios libera, quae est mater nostra aeterna in caelis.* Tales itaque quos erant in illis temporibus in illo populo gestores, erant & dispensatores Testamenti veteris, sed haec nos non interest, nec ullo modo filij veteris Testamenti nuncupandi sunt. Non enim erant temporalium promissionum cupiditate sub signis non intellectis servi, sed signorum vaticinantium intelligentia caelesti fide & spe & charitate liberi: *qui enim operatur, aut veneratur, utile signum divinitus institutum, cuius vim significationemque intelligit, non hoc veneratur quod videtur, & transit, sed illud potius quo talia cum ea referenda sunt. Talis autem homo spiritalis & liber est, etiam tempore servitutis, quo carnalibus animis nondum oportet ista signa revelari, quorum ergo edomandi sunt. Sic filios veteris Testamenti a dispensatoribus ac a gestoribus ejus, non semel distinguit Augustinus. Quapropter quicquid haecenus de Judaeis sub veteri lege constitutus diximus, de veris & genuinis haeredibus atque filiis illius Testamenti diximus, quod in monte Sina datum fuit. Nihil enim in illo Testamento, & cum illo Testamento, nisi litteram jubentem ac minantem, figuras obscure significantes, quas non intelligerent, carnalibus promissiones acceperunt, dilexerunt & expectarunt. Et quia natura Testamenti illius ac status populi, & conditio temporis illius talis fuit, hinc patet omnes in ista carnalitate obsecrante crassitque versabantur. Ut non immerito dixerit Augustinus, Ierusalem vocatam fuisse sanctam merito significantis imaginis, non expressa, sicut futura est, veritatis.*

Nec dissimulat id quod ex eis quae haecenus diximus, perspicue sequitur Testamentum illud vetus parvae fuisse veteribus utilitatis, magisque Christianis, quibus illa multiplicia signa revelata sunt, quam Judaeis profuisse. Nam de Prophetis signis loquens: *Quando scribebantur haec non ita proderant eis, inter quos scribebantur. Scribebant enim ad prophetandum novum Testamentum inter homines qui vivebant ex veteri Testamento. Hinc sacramenta visi-*

abilia in armis David significata, vocat armamentaria non adjuvantia, ipsosque libros Moyses, quibus totum illud Testamentum continebatur, *Lapides inutiles, qui vacabant, nihil proderant, ipsamque legem inutilem.* Nempe quia per solam gratiam prodesse poterant, si ea qua lex illa potius iram in hominibus veteribus quam observationem operabatur. Itaque libro sexto contra Faustum non veretur dicere, vetus Testamentum fuisse magis propter nos, quibus manifestatur, quam propter illos, in quibus figurabatur.

Hic ergo status veteris Testamenti, & generatim loquendo, populi Iudaeorum, quem ex Augustino delineavimus, vera ratio est, cur etiam longe secus ipse quam recentiores, de justis illius temporibus Philosophetur. Non enim, ut plerisque Christianorum persuasum esse video, inutilitas & sanctitas, quae ex fide Christi mediatoris, preceptorumque Dei observatione nascitur, vulgaris erat, nec in aliquo populo, quemadmodum nunc, fidei salvantis gratiam profitente, sed in paucis illa videlicet signa gratiae intelligentibus reperiretur, prout idem diversis locis docet: *Haec in istis fides, quia non pro merito data est hominibus, sed pro misericordia & gratia Dei, non erat popularis, ut equam Dominus homo inter homines nasceretur.* Be libro de catechizandis rudibus: *Erant ibi pauci, supernam requiem cogitantes, & calosiem patriam reprobos, quibus prophanis revelabatur, futura humilitas Dei Regis, & Domini nostri Iesu Christi, ut per eam fidem ab omni superbia & stultitia more liberarentur.* Et nonnullis interjectis in eodem libro: *Qua sacramenta vana veteris legis, tunc a paucis sanctis & intelligentibus ad fructum salutis, & observabantur, ad congruentiam temporis, a multitudine vero carnalium tantummodo observabantur non intelligebantur.*

Et in libro de Civitate Dei: *Vnus est eum (gentis Iudaeae) etiam temporalibus panis ad excorandos in ea paucos fideles suos, & admonendos, qui per se futurae vitae in omnibus gentibus Christianis, itaque sanctitatem illam tere restringere solet, ad Patriarchas & Prophetas, quibus ex populo peccatores aliquos subinde adjungit, idcirco quae paucissimos eos plerumque vocato. Nam in epist. ad Galat. Semen, inquit, cui promissum est, populum significat, hoc est totam illam magnam multitudinem Christianorum, non illos paucissimos, qui revelationibus ea futurae venientes, quamvis per eandem fidem salvi fierent, populum tamen salvum facere non poterant. Et paulo post iterum vocat eos paucissimos, qui ex Domini fide per prophetiam ante duobus adventibus saluam gratiam acceperant. Et in libro de catechizandis rudibus: *Ut iam spiritualis gratia, qua paucis tunc Patriarchis & Prophetis nota erat, manifestaretur omnibus gentibus: ne quisquam Dominum nisi gratis crederet, non visibilia premia servitutis suas, & praesentis vitae felicitatem, sed gloriam vitam aeternam, in qua ipse Deo fueretur, ab illo desideraret.* Et inferius: *In quo Testamento veteri, carnis populus agens hominem veterem, exceptis paucis intelligentibus Patriarchis, & Prophetis, & nonnullis**

liberis latentes

In Psal. 143.

Lib. 6. contra Faust. cap. ult.

In epist. ad Galatas.

Lib. de catechizandis rudibus. 19.

Ibid. c. 20.

Lib. 17. de Civit. c. 2.

In Epist. ad Galatas.

Ibidem.

Lib. de catechizandis rudibus c. 22.

latentibus sanctis, carnaliter vivens, carnalia premia desiderabat à Domino Deo. Et in libro contra Adimantum Manichæi discipulum: Hi vero qui tunc in illo populo sancti & spirituales homines erant paucissimi, sicut Moyses, sicut Propheta quo animo facerent illam inimicorum interfecionem multum later indoctos &c. Et rorsum non ita multo post: In veteri Scriptura taceatur animus vindicantium quia paucissimi spirituales divinis revelationibus, quid facerent, noverant, ut populus cui terror utilis erat, severissimo imperio domaretur. Et in Psalmum septuagesimum secundum: Novum Testamentum quod in Christo est, prioribus illis temporibus occultum erat, solis Prophetis cognitum, & paucissimis pijs, non ex manifestatione presentium, sed ex revelatione futurorum. Et in tractatibus in Joannem docet. in veteri Testamento à paucissimis hominibus diabolum ejectum esse foras, quod nunc fit, in multis magnisque populis. Cujus quidem raritatis causa erat, partim illa carnalitas illius populi, per quam ab omni intelligentia & captu spiritualium rerum erat remotissimus, partim ut hac infrequentia Deus liquidissime ostenderet gratiæ magnitudinem, quam illis paucissimis electis suis conferebat, partim denique, quia non erat tunc tempus gratiæ manifestandæ, sed prophetandæ, neque prædicandæ Christi Salvatoris mundi, sed præfigurandi. Unde nec ipsi Propheta, quibus Christus & gratia ejus revelata innotuerat, eum populo incapaci spiritualium prædicabant, sed paucissimis tantum, de quibus, ut Augustinus proximè insinuavit, divinâ revelatione monebantur: Ille promissa & dona terrena sunt, inquit, intelligentibus & tunc spiritualibus quamvis nondum in manifestatione prædicantibus, & que illis temporalibus rebus significaretur æternitas, & in quibus Dei donum esset vera felicitas. Et in superioribus Aug. dicentem audivimus, quod ideo stros fami, hoc est, carnalia pro magnis habebantur, quia non demonstrabatur que fuerat eligenda & proponenda felicitas. Imò verò quod non invitabantur significata intelligere sed iussa cogebantur implere, eo quod non oporteret ante adventum Domini nudare populo legitimarum sacramenta figurarum. Nam quamvis Deus omnes homines gratia sua convertere possit, quidam tamen etiam in novi Testamenti tempore tam carnales sunt, ut non oporteat eis de spiritualibus mysteriis aperte dissere, sed ea potius, quantum fieri potest, occultare. Propter quam causâ & Christus non semel in parabolis loquebatur, & Apostolos vetuit Sanctum dare canibus, & margaritas projicere ante porcos. Ut proinde profundissime dixerit Aug. generaliter de populo veteris Testamenti, quod Tempore servitutis carnalibus animis nondum oportebat illa signa revelari. Quorum subtractâ revelatione, sicut omnibus infidelibus subtrahitur, impossibile erat vel credere in mundi Salvatorem, sicut credendum est, vel legem non carnaliter sed spiritualiter observare sicut observanda est, vel æternam vitam spiritualiter appetere; sicut appetenda est.

Hæ sunt igitur considerationes, quibus Augustinus fuisse motus videtur, ut tam allevanter & constanter doceat, gratiam Dei & adjuvantem Spiritum, ut supra vidimus, sub veteri Testamento defuisse. Nam paucissimorum illorum in tanta carnalium turba, que propriè ad vetus Testamentum sola pertinebat, nulla fuit habenda ratio. Hæ sunt itidem illæ propter quas in universis operibus suis nemini nisi sanctis illis paucissimis, quos commemorat, gratiam tribuit, qua concupiscentiam inflammatam legis prohibitionem superaret, & prævaricationem ejus evaderet: gratiam inquam, non illam sufficientem, quam Neoterici prædicant (quam post lapsum hominis vel dari vel ad operandum prodesse posse, si daretur, nunquam agoovit Augustinus), quæ Deus facit ut faciamus, & in justificationibus ejus ambulemus.

Quapropter hujusmodi gratiam sufficientem Neotericorum tanquam lapsis fractisque viribus profusè inutilem, semper sub natura, vel sub lege comprehendit. Ac de natura quidem quomodo sub ea comprehendatur ab Aug. supra diximus. Sub lege verò, quia quicquid Apostolus & Augustinus legi tribuit, quando est sine vera illa gratia Christi, hoc competit legi cum illa gratia sufficienti Scholasticorum, quando est sine gratia Christi quæ vera Christi gratia est.

Nam illa loca Pauli, Virtus peccati lex, littera occidit, & similia quæ S. Aug. ita exponere solet, & secundum Catholicâ fidem exponi debent, quod videlicet Lex sine gratia non mors peccati potuerit esse sed virtus. Et quod Littera sine Spiritu occidit, quemadmodum supra plurimis ejus testimonis comprobavimus: eodè planè modo cum ista gratia sufficiente planissimâ veritatem retinent. Nam & littera cum ista gratia sufficienti occidit, & est virtus peccati, & facit abundare peccatum, & prævaricationem, & iram operatur, & per legem est cognitio, non evictio peccati, & operatur omnem concupiscentiam, & conclusit omnia sub peccato, & est ministratio mortis, & ministratio damnationis, aliâque similia quæ Apostolus legi ascribit. Et rursus omnia quæ S. Aug. legi tribuit sine gratia, Lex etiam cum tali gratia facit: auget scilicet peccandi desiderium, peiores doctrinæ efficit inimicos, nihil ex ea bene fit, tantummodo legis auditorem facit, ostendit peccata non sanat; non prodest sed obest, frustra sonat auribus, & hujusmodi plurima; denique ad hoc tantum est, ut prævaricationis reum faciat, eoque magis, quod illa pleraque quæ Apostolus & Augustinus de lege dicunt, juxta Scholasticorum ipsorum suffragium, profusè falsa sunt, nisi gratia illa sufficiens legi adesse statuatur. Putant enim impossibile esse, ut lex faciat abundare peccatum & iram operetur & occidat &c. nisi adsit simul gratia sufficiens, sine qua, inquit, homo non esset peccati reus; quia nemo reus in eo quod vitare non potest, ita ut eam ad hoc quodammodo excogitasse videatur, ut lex possit illos effectus operari.

Lib. con.
Adimant.
c. 17.

Ibid.

In Psalm.
71. inisso

Tract. 52.
in Joan.

Lib. 4. de
Civ. c. 33.

In su. Psal.
71.
Lib. contra
Adim. c. 23.

Lib. 3. de
doct. Christ.
cap. 9.

rari. Quid ergo mirum quod cum Apostolus & Augustinus aliam omnino gratiam postulent, quam opponant legi, & cuius virtute fiat ut lex non operetur iram, non occidat, non sit ministratio mortis & huiusmodi; illam sufficientem tanquam inutilem præterierint, abjecerint, non agnoverint? Vel si ignoraverint, sub lege. cuius omnes effectus habet, comprehenderint? Nam inde est illud: *Quis novit quid est quod fieri debeat, & non facit, nondum a Deo dicitur secundum gratiam, sed secundum legem: non secundum spiritum, sed secundum litteram.* Et illud ibidem non minus efficax & perspicuum:

CAPVT X.

Excæcati & obdurati carent gratia sufficiente, qua videant & moveantur ad bonum.

QUA quidem de re non est nobis magnopere laborandum, nisi plus studii quosdam suscipere constaret, ad obsecrandum ea quæ in August. scriptis manifesta sunt, quam ad ea quæ obsecratoria sunt illustranda, ne aliquod præconcepit opinionibus tantus Doctor asserat præiudicium. Nam tot modis ille tantæque claritate docet, excæcatos obduratosque sufficienti adiutorio divinæ gratiæ nudatos esse, qua possint, vel videre, vel credere, vel rectè vivere, vel peccata vitare, ut satius esset illis fateri, se sensa ejus vel non intelligere, vel nolle sequi quam privatæ sententiæ studio manifesta perturbare. Nam in primis, quamvis nihil aliud Augustinus de obduratis & excæcatis traderet, quam Deum illorum nolle misereri, nolle gratiam infundere, eos deserere, non adjuvare, deesse illis divinæ gratiæ adiutorium, & huiusmodi, nonne satis esset ut intelligeremus eos gratiâ sufficiente destitui? Sic ergo de illis Augustinus non semel loquitur. Nam in questione secunda libri primi ad Simplicianum, sic definit obduratorem: *Ut obduratio Dei sit nolle misereri.* Et inferius: *Ut ob hoc dicatur obdurare peccantes quosdam, quia non eorum miseretur, non quia impellit ut peccent.* Quod in epistolam ad Romanos dicit: *a Obdurans deserendo ut male operentur.* Et in tractatibus in Ioannem: *b Sic excæcat, sic obdurat Deus, deserendo, & non adjuvando, quod occulto iudicio facere potest, iniquo non potest.* Et rursum: *cum quaestiones huiusmodi in medium venerint, quare alius sic, alius autem sic, quare ille Deo deserente excæcetur ille Deo adjuvante illuminetur, non nobis iudicium de iudicio tanti iudicis usurpemus.* Et ibidem iterum: *Abst ut sit iniquitas apud Deum, sive quando adjuvat, misericorditer facit, sive quando non adjuvat, iuste facit.* Unde alibi excæcatum vocat, *Desertum omni lumine veritatis.* Et de utrisque obduratis & excæcatis simul: *Hinc excæcantur & indurantur, quia negando divinum adiutorium non adjuvantur.* Et alibi in Psal. exponens, quid sit frigus Dei ex quo sequitur desertio Dei: *Ecce, inquit, deserit peccatorem, ecce non vocat, ecce non aperit sensum, ecce non infundit gratiam.* Si nihil igi-

A Quando Deus docet, non per legis litteram, sed per Spiritus gratiam, ita docet, ut quod quisque didicerit non tantum cognoscendo videat, sed etiam volendo appetat, agendoque perficiat. Quibus profectò sententiis nihil evidentius dici potest, ut omnem illam recentiorum sufficientem gratiam se indicet sub lege & littera, non sub Spiritus gratia comprehendere.

Et ista de Iudæis & eorum gratia sufficienti. Nunc quia eandem sufficientiam adiutorii quidam etiam ad excæcatos & obduratos, adeoque eunctos infideles extendunt, quid de talibus tradiderit, paucis perstringendum est.

A tur, ut dixi; aliud haberemus, quam hæc & huiusmodi quibus Augustinus ad explicandam obdurationem & excæcationem utitur, non satis esset ut talibus gratiam sufficientem subtractam esse sciremus? Quid enim absurdius quam dicere, quod Deus eos deserat, non adjuvet, omni lumine destituit, non vocat, quod eis non aperit sensum, non miseretur, non infundit gratiam, quibus sufficientem tribuit? An eo-ut que fortè delirabimus, ut sufficientem gratiam, nec adiutorium, nec gratiam, nec misericordiam, Dei esse dicamus? Hæc sanè prudentes viri compelli se sinunt, dum negare malunt quicquid sibi in Augustino adversatur, quam vera quæ senserit confiteri.

Sed non in istis generalibus locutionibus, quamvis perspicuis, Augustinus stetit. Docet enim consequenter plurimis locis, ita deserit excæcatos atque obduratos, ut bonum quod eis volendum aut faciendum est, facere ac velle, imò cernere non possint. Quod non aliud profectò est, quam eos ab adiutorio sufficienti prorsus deserit; utpotè cuius proprius effectus est, posse facere, posse velle, posse cernere. Voluntas enim eorum divino lumine & calore destituta, tam glaciali frigore constringitur ad volendum malum, ut bonum præduritia nollendi, velle non possint; quia voluntatem, Deo gratiam non infundente, mutare non possunt. Afferit hoc exponitque diversis locis August. Nam in illo ipso proxime citato cum dixisset: *Ecce deserit peccatorem, ecce non vocat, ecce non aperit sensum, ecce non infundit gratiam, vim discretionis illius statim explicando subtexi: Soluatur homo si potest gratia, non potest stultitia. Quare non potest? In faciem eius quis subsistet? Sive ut nos legimus, Ante faciem frigoris eius quis sustinebit? Hoc est, ut iterum explicando subiicit; Quis seipsum liberabit, si ille deseruerit? Et in lib. de perfectione iustitiæ: Quasi non debeant Deo agere gratias, qui præcepta voluit, QUI DESERTUS OMNI LUMINE VERITATIS HÆC VELLE NON POTEST. Et in quaest. in Matth. Cogimur fateri alijs quibusdam peccatis ita eos excæcari meruisse, quia tamen excæcatione non potuerunt credere. Et mox iterum: Credere non poterant quia excæ-*

lib. de gratia

lib. de peccatis

lib. de peccatis

lib. de peccatis

lib. de peccatis

lib. de peccatis

lib. de peccatis

lib. de peccatis

lib. de peccatis